

ТОН-ТЕМА

стор. 10-13

**Правотворчий
Колабораціонізм**

Active
LEX Адвокатський Іспит
**ПРАГНЕШ БУТИ
АДВОКАТОМ?**
ГОТУЙСЯ ОНЛАЙН ВЖЕ ЗАРАЗ

Юридичний Вісник України
В ОДНІЙ ГАЗЕТІ!
Загальнонаціональна правова газета

№ 23-25 (1455-1457)

www.yvu.com.ua

16-30 червня 2023 року

**День Конституції –
свято законності і свободи**

БОГАТИР ТА ПАРТНЕРИ

www.bogaty.com

Павло ГОРІНОВ: «Ключовою рисою сучасного успішного керівника має бути здатність до ефективного управління»...

Наш сьогоднішній співрозмовник – Павло ГОРІНОВ, молодий і амбітний юрист. Він і освітянин, бо працює в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, де очолює Навчально-науковий інститут права і політології, й науковець, оскільки останнім місцем його роботи перед приходом в університет була Державна установа «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», в якому Павло Валерійович працював першим заступником директора з науково-дослідної роботи. Тож бути наймолодшим керівником

для нього, можна сказати, роль звична. Якось під час нашої розмови він розповідає, як у 18 років був наймолодшим державним службовцем на Одещині, працюючи в облдержадміністрації. Тоді, до речі, було прийнято обласну програму щодо залучення молоді на державну службу та в органах місцевого самоврядування. Передбачалося, що студент, який навчається в закладі вищої освіти, за умови успішного проходження стажування в органах виконавчої влади, опісля може розраховувати на вакантну посаду державного службовця. Такий шлях довелося пройти й нашому співрозмовнику. «Мабуть, саме під час роботи в облдержадміністрації й з'явилася моя особлива любов до права, оскільки щодня необхідно було стикатися з нормами законодавства, вивчати різні інструкції та положення, готувати проекти листів, наказів і розпоряджень. Тоді я й вирішив для себе, що в майбутньому обов'язково стану юристом, оскільки, окрім практики, не вистачало теоретичних й академічних знань». Саме тому через декілька років після закінчення Одеського державного екологічного університету він вступив на юрфак Університету державної фіскальної служби України, а потім продовжив навчання в аспірантурі Національного авіаційного університету, там же захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Отже, Павло Валерійович ГОРІНОВ – сьогоднішній гість ЮВУ і наша розмова про менеджмент в освіті і науці та роль лідера в цих процесах, а ще про те, якою саме має бути сучасна українська вища школа?

– Павле Валерійовичу, півроку тому Ви очолили Інститут права, де, як знаю, налічувалося лише кілька кафедр, пізніше були обрані директором Навчально-наукового інституту права та політології, в який реорганізовано юрфак, а перед усім цим була зміна трудового колективу. Тож як Вам ведеться, наймолодшому в Україні директору Інституту права та політології?

– Скажу відверто, що впевнено себе почуваю в Драгоманівській родині. Водночас для мене це є викликом, хоча я навіть радий, що маю таку можливість перевірити себе. Останні місяці були для мене дуже захоплюючими та насиченими, а ще, як і для всіх українців, сумними, враховуючи злочинні дії країни-агресора. Очолити Інститут права та політології, я взяв на себе велику відповідальність, але одночасно бачу безліч можливостей

для його розвитку та підвищення академічного статусу. Об'єднання трудового колективу та реорганізація Інституту права з приєднанням до нього кафедри політичних наук, Науково-дослідного центру «Інститут сімейної та молодіжної політики імені Олександра Яременка», юридичної клініки були стратегічними кроками нашого ректора, академіка Віктора Андрущенка та Вченої ради університету. Й це правильні кроки, бо до нас приєдналася потужна команда вчених, практиків і викладачів, що дозволяє забезпечувати якісну освіту й проводити високорівневі наукові дослідження.

Щодо сьогоднішньої посади, то вважаю, що ключовою рисою успішного сучасного керівника є здатність до ефективного управління. Наразі я фактично є менеджером новоствореного інституту, для якого основне завдання полягає в об'єднанні команди висококваліфікованих працівників, котрі зможуть його професійно розвивати. Ми вже працюємо над створенням програм, які будуть цікавими та корисними для студентів, а також знаходимо нові способи просування Інституту серед наших потенційних вихованців. А наша спільна з колективом мета полягає в тому, щоб забезпечити найвищу якість освіти для студентів. Це означає, що ми повинні вести надзвичайно вимогливу роботу, коли йдеться про відбір викладачів і працівників, розробку програм і планів навчання, а також встановлення високих стандартів для всіх аспектів діяльності інституту. Приємно, що поруч зі мною керівники-професіонали, які знають свою справу, вдячний, зокрема проректору університету Ростиславу Драпушку, який уже багато років ділиться зі мною своїм неоціненним досвідом та життєвою мудрістю.

– Незважаючи на молодий вік, у Вас за плечима вже й досвід роботи в МОН. Це допомагає?

– Фактично, перейшовши працювати в 2007 році з Одеської міської ради на посаду завідуючого відділом молодіжної політики Державного центру позашкільної освіти МОН, я вже був, до певної міри,

досвідченим керівником, оскільки за плечима робота на державній службі, в загальноосвітній школі, головою молодіжної громадської організації тощо. Звичайно, що 15-річний досвід роботи на посадах завідуючого відділом, а пізніше заступника директора державного центру позашкільної освіти МОН, потім робота на різних посадах: асистента кафедри, заступника директора, директора інституту в Національному авіаційному університеті, першого заступника директора з науково-дослідної роботи Державного інституту сімейної та молодіжної політики – усе це додавало як нових знань, так і досвіду, який зараз допомагає в моїй новій ролі директора Навчально-наукового інституту права та політології.

– Як Ви ставитеся до стандартів юр-освіти, з яких виключено як обов'язкові предмети аграрне, земельне, природоохоронне право, в контексті війни, яку веде Україна проти росії?

– Думаю, слід постійно пам'ятати, що суспільство постійно розвивається, змінюється, а з ним змінюються й виклики, з якими ми стикаємося. Враховуючи це, важливо адаптувати навчальні програми інституту до поточних потреб суспільства і реальних викликів.

Щодо виключення обов'язкових предметів, таких як аграрне, земельне і природоохоронне право, то вважаю, що це не може бути доцільним навіть у контексті таких важливих подій, як війна чи теракт. Те ж екологічне право забезпечує охорону природних ресурсів і довкілля, включаючи водні екосистеми. Та ж Каховська ГЕС, яку зірвали російські терористи, була і, сподіваюся, буде важливою гідропородою, що забезпечує водопостачання, енергетичну продукцію і регулювання водних ресурсів для різних секторів економіки. Теракт на ГЕС уже приніс і ще принесе багато бід, зокрема забруднення води, втрати біорізноманіття і негативних наслідків для довкілля. Тому важливо звернути увагу на екологічні аспекти цієї конкретної події та вжити заходів для збереження природних ресурсів. З іншого боку, екологічне право враховує й соціальні аспекти, включаючи здоров'я людей, якість їхнього життя. Екологічне право забезпечує механізми захисту прав людей на здорове довкілля та розглядає відшкодування збитків, спричинених екологічними катастрофами. Тому увага до екологічного права допомагає забезпечити захист прав людей, які

страждають у результаті окупації, терактів і війни загалом.

Природоохоронне право може мати прямий вплив на розвиток суспільства і допомогти студентам розуміти та аналізувати такі ситуації з правової та політичної перспективи.

Разом із тим, варто зазначити, що конкретність навчальних програм та їх склад залежить від багатьох факторів, включаючи державні стандарти, рекомендації фахівців і потреби студентів. Рішення про включення або виключення певних предметів до програм відбувається на основі ретельного аналізу та обговорень з викладачами, фахівцями і студентською громадськістю.

Тож я підтримую необхідність розгляду актуальних дисциплін, пов'язаних з аграрним, земельним та природоохоронним правом, у навчальних програмах. Думаю, особливу увагу в контексті сьогоденних подій, що відбуваються в країні, необхідно приділити військовому праву.

– Серед деяких викладачів-юристів побутує думка про перехід до європейського досвіду освіти – стосовно відмови від наукових ступенів. Яка Ваша позиція щодо цього?

– Уважність до академічних ступенів та наукової роботи є важливим аспектом розвитку будь-якої професійної галузі, включаючи юридичну. Здобуття наукового ступеня є результатом великої праці, дослідницького зусилля та вкладу в розвиток науки. Мова не лише про особисті досягнення, а й про визнання наукових здобутків, внеску у відповідну

галузь знань. У своїй суті наукові ступені відображають глибоке розуміння й експертизу в конкретній сфері, а також здатність до оригінального дослідження і внеску в науку.

Із мого погляду, відмова від наукових ступенів може позначити втрату визнання та стимулу для науковців до проведення оригінальних досліджень та внеску в науку. Наукові ступені необхідні для підтримки наукового середовища, вони сприяють залученню талановитих молодих вчених і визначають стандарти якості в нашій галузі.

Разом із тим, розуміючи, що освітні системи можуть еволюціонувати та змінюватися, розгляд переходу до європейського досвіду освіти стосовно відмови від наукових ступенів є питанням, яка потребує широкого обговорення та ретельного аналізу. Перехід до європейського досвіду освіти, який може передбачати інші форми визнання досягнень, а не обов'язково наукові ступені, може бути обґрунтованим із низкою причин. Думаю, тут слід говорити про зміни в підходах до освіти та привілеї, які супроводжують здобуття наукових ступенів. Вони можуть бути важливими факторами впливу на ці процеси.

Водночас, враховуючи значущість наукових ступенів та наукової роботи, важливо забезпечити адекватне визнання і підтримку наукових досягнень у будь-якій системі освіти. Загалом моя позиція щодо переходу до європейського досвіду освіти та відмови від наукових ступенів полягає в необхідності уважного аналізу та обговорення з метою забезпечення

підтримки наукових досягнень, аби не вийшло так, що незабаром почнемо відмовлятися від диплому про вищу освіту.

– Не є тасмницею, що деякі вступники до юридичних ЗВО «йдуть за юросвітою» виключно в сподіванні отримувати велику платню й зробити швидку кар'єру в майбутньому. Що може бути запобіжником такої негативної мотивації для майбутніх юристів?

– Справжній успіх і задоволення від юридичної професії не повинні базуватися лише на матеріальних мотиваціях. Із мого погляду, існує кілька запобіжників, які можуть забезпечити позитивну та внутрішню мотивацію для майбутніх юристів. Цілком зрозуміло, що фінансова стабільність та професійні можливості є досить важливими чинниками, проте перед вступом до юридичних ЗВО майбутні студенти повинні ретельно зважити свої інтереси, цінності та цілі, оскільки

тільки розуміння власних мотивів і прагнень допоможе їм знайти справжнє покликання в правовій галузі та зрозуміти, чи підходить їм ця професія.

Так от, перед вступом до юридичного навчального закладу варто провести власне дослідження щодо різноманітних спеціалізацій та галузей, що пропонуються в юридичній сфері. Інформація про те, які справи та завдання виконують юристи на практиці, допоможуть майбутнім студентам отримати реалістичну картину професії та визначити, які аспекти їх цікавлять найбільше. Також вони можуть знайти натхнення і позитивну мотивацію, долучаючись до добровільних правозахисних організацій або громадських проєктів. Це дасть змогу отримати перший досвід роботи з правовими питаннями, взаємодіяти зі спільнотою й реально відчувати вплив та значимість своєї професії у суспільстві. Такі досвід і взаємодія з людьми, які потребують конкретної правової допомоги, допоможуть майбутнім юристам глибше усвідомити значення своєї професії.

Важливо побачити реальний образ юридичної професії, відчувати її особливості та виклики, а менторство і спілку-

вання з досвідченими юристами стануть цінним джерелом натхнення й підтримки для майбутніх студентів. Вони матимуть змогу отримати фахові поради, почути розповіді про реальний досвід і розуміння того, як юридична професія впливає на життя та суспільство. Реалістичні курси, стажування та практичні тренінги допоможуть студентам виявити свої сильні сторони та зацікавленість у конкретних галузях права.

– Як знаю, за цей час, працюючи в нових умовах і фактично заново організовуючи роботу факультету/інституту, Ви зуміли ще й підготувати та видати дві наукові роботи – книгу про волонтерство і посібник для студентів й аспірантів. Де берете час на все це?

– На початку хочу зазначити, що дійсно, організація та управління інститутом є досить відповідальне завдання, що вимагає багато часу та зусиль. Проте, з моєї точки зору, керівник повинен бути прикладом ефективного управління часом і показувати, що навіть в умовах постійної зайнятості, можна знайти час для саморозвитку та наукової активності.

Щодо видання монографії про волонтерство та наукових праць із молодіжної

політики – це були спільні проєкти, реалізовані в співавторстві з Ростиславом Драпушком (кандидат філософських наук), Наталією Драпушко (кандидат історичних наук), Олегом Ільюком (аспірант, молодший науковий співробітник). Скажу, що ці видання для мене особисто дуже важливі. Перекоаний, що розвиток наукового потенціалу та робота над актуальними проблемами мають бути невід'ємною частиною роботи керівника. Я докладаю багато зусиль для планування свого робочого часу, організації ефективних зустрічей та нарад, а також використання кожної можливості для проведення наукових досліджень і підготовки наукових публікацій. Окрім того, намагаюся використовувати сучасні технології та інструменти для оптимізації своєї роботи. Це дозволяє мені ефективно керувати процесами й забезпечити більше вільного часу для наукової діяльності та написання наукових праць.

У всьому цьому досить важливою є підтримка моєї команди та співробітників, які допомагають у виконанні завдань і сприяють здійс-

ненню наукових досліджень та створенню сприятливої робочої атмосфери, що допомагає забезпечити ефективну роботу. Взаємодія з колегами та студентами також є невід'ємною частиною мого робочого процесу. Їхні ідеї, спостереження та дослідження стимулюють мою творчість та мотивують до подальшого наукового розвитку.

Також важливо враховувати, що наукова робота та розвиток інституту взаємопов'язані і взаємозбагачують одне одного. Мої наукові дослідження та публікації сприяють просуванню інституту в науковому середовищі, а отримані знання та досвід у роботі з інститутом стимулюють наукові дослідження.

– На минулому тижні в університеті імені Михайла Драгоманова пройшов досить серйозний науковий форум з актуальною для сьогоднішньої України темою: «Протидія терористичним актам у міському середовищі», до організації якого Ви мали безпосередній стосунок. Як би Ви оцінили ідеї та пропозиції, які прозвучали в залі?

– Науковий форум «Протидія терористичним актам у міському середовищі» став дійсно значущою подією, особливо

в контексті триваючої російської агресії. Участь провідних науковців, політиків, практиків та громадських діячів у різних галузях, таких як право, екологія, психологія та архітектура, гарантувала розмаїття ідей і пропозицій.

Оцінювати ідеї та пропозиції, що звучали під час форуму, можна як у контексті їх актуальності та спрямованості на вирішення проблеми терористичних актів у міському середовищі, так і в контексті практичної реалізованості й ефективності запропонованих заходів.

При цьому слід врахувати, що проблема тероризму в міському середовищі має багато аспектів, починаючи від правового забезпечення, охорони інфраструктури, архітектурно-планувальних рішень до психологічної підтримки та соціальної стійкості. Наукові доповіді базувалися на оцінці поточної ситуації та вимог безпеки, тому ці дослідження допомагатимуть у розробці ефективних стратегій протидії терористичним актам у міському середовищі. Сподіваюся, нам вдасться видати й колективну монографію за підсумками форуму, який, до речі, був ініційований народним депутатом України Олександром Копиленком й організований та проведений на базі Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, в тому числі за участю його факультетів та інститутів.

– Намалюйте мені, так би мовити, перспективу очолюваного Вами Інституту.

– Із метою візуалізації перспективи Навчально-наукового інституту права та політології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, відобразимо основні напрями його розвитку, зазначені в Стратегії розвитку Інституту на 2023–2028 роки, схваленій Вченою радою інституту. Одним з основних пріоритетів розвитку Навчально-наукового інституту права та політології є забезпечення якісної підготовки фахівців, які відповідають потребам сучасного ринку праці. Для досягнення цієї мети ми активно здійснюватимемо моніторинг ринку праці з метою вивчення потреб споживачів наукових та освітніх послуг спеціальностей Інституту.

Із метою залучення та підтримки студентів, директорат організуватиме профорієнтаційну роботу серед майбутніх абітурієнтів, посилюватиме індивідуалізацію такої роботи. Також важливим напрямом розвитку є стратегічні парт-

нерства кафедр інституту із закладами загальної середньої освіти, провідними підприємствами та організаціями, соціальними структурами. Це дозволить створити сприятливі умови для навчання студентів та підготовки їх до викликів сучасного ринку праці.

Підтримка зв'язків з громадськістю – ще один важливий аспект. Інститут планує розширювати такі зв'язки через засоби масової інформації, проводити відкриті заходи та рекламну діяльність кафедр. Окрім того, планується активна участь у виставкових заходах міста та регіонів. Це, безперечно, сприятиме просуванню Інституту серед потенційних студентів та зацікавлених осіб у регіонах.

Плануємо також активну співпрацю з роботодавцями та нашими випускниками з метою популяризації спеціальностей та підтримки студентів у процесі працевлаштування. Інститут забезпечить узгодження освітніх програм з роботодавцями, щоб гарантувати, що випускники мають необхідні знання та навички для виконання реальних завдань на ринку праці. Також ми стимулюватимемо своїх наукових, науково-педагогічних працівників до активної наукової діяльності та підготовки публікацій в наукометричних базах даних, зокрема в Scopus та Web of Science, що, як вважаю, сприятиме підвищенню престижності Інституту, його наукового потенціалу та визнанню на міжнародному рівні.

Важливо відзначити, що розвиток інституту можливий, завдячуючи Збройним Силам України. Війна з російським агресором актуалізує важливість підго-

товки фахівців із правової та політичної сфер, які в подальшому зможуть забезпечити побудову міцної та демократичної держави.

Безперечно, майбутнє Інституту права та політології визначатиметься не лише стратегією розвитку, але й творчістю та амбіціями його співробітників і студентів. Інститут надаватиме всі необхідні ресурси для стимулювання та підтримки науково-дослідницької роботи, організації конференцій та семінарів, сприяти участі викладачів і студентів у наукових проектах та здобутті престижних грантів. Крім того, інститут планує активно використовувати інформаційні технології для поліпшення навчального процесу та взаємодії зі студентами, а впровадження сучасних методик дистанційного навчання, використання електронних ресурсів та онлайн-платформ сприятиме підвищенню доступності знань та забезпеченню гнучкості у навчанні.

Інститут також приділятиме належну увагу розвитку соціального середовища та студентського життя. Підтримка студентських організацій, спортивних команд і культурних колективів сприятиме формуванню активної студентської спільноти та розвитку їх лідерських якостей. Таким чином, майбутнє Інституту ми пов'язуємо з постійним пошуком інноваційних підходів для навчання, розширенням міжнародного співробітництва, сприянням студентському розвитку та використанню передових технологій. Ці зусилля спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців з Україною в серці!

